

سنجش دینداری ایرانیان

پیمایش ملی سنجش دینداری ایرانیان در مرکز افکارسنجی دانشجویان (ایسپا) در سال ۱۳۸۸ انجام شده و محقق اصلی این طرح محمدرضا طالبان بوده است.

چکیده

دین‌پژوهی در ایران در دو دهه اخیر تحولات مثبت و ارزنده‌ای یافته است و دین رفته رفته در کانون انواع تحلیل‌های فلسفی-نظری و پژوهش‌های علمی-تجربی واقع شده است و امید می‌رود که این مجموعه مطالعات در نهایت درک جامعه دینی ما را از پدیده پیچیده و ذوجوانب دین و دینداری عمق و ژرفای بیشتری بخشد.

به هر جهت این واقعیتی انکارناپذیر ولی مستور است که هرگونه دین‌پژوهی (اعم از نظری یا تجربی) لاجرم دیدگاهی را درباره دین مفروض می‌گیرد. به بیان دیگر دین‌پژوه پیش از پژوهش تفصیلی خود درباره پدیده دین، لاجرم تصویری (ولو اجمالی و تلویحی) از آن پدیده دارد و پژوهش خود را بر بنیان آن تلقی استوار می‌کند. دیدگاه دین‌پژوه درباره دین به نحوی از انحا در ساختار و حتی محتوای پژوهش وی مؤثر می‌افتد و البته نتایج پژوهش نیز می‌تواند به نوبه خود تلقی پژوهنده را درباره دین تدقیق و تنقیح نماید.

هنگامی که هر پژوهنده‌ای درصدد برمی‌آید که حیطه گسترده و پیچیده‌ای چون دینداری را در سطح کل کشور و با شیوه‌ای پهنانگر موردبررسی تجربی قرار دهد این ضرورت را احساس می‌کند که با نگاهی تفصیلی بنیان‌های نظری مفهوم محوری در دست پژوهش خویش را موردتوجه قرار دهد. بدین لحاظ تلاش گردید «دین و دیندار» در دو حوزه متفاوت معرفتی یعنی دیدگاه اسلامی (درون دینی) و علوم اجتماعی (برون دینی) مورد واکاوی نظری قرار گیرد.